

Nd.

676. Frumvarp til laga

um breytingar á lögum nr. 12 9. janúar 1935 og nr. 40 27. júní 1941, um iðnláanasjóð.

Flm.: Pétur Ottesen, Stefán Jóh. Stefánsson, Bjarni Ásgeirsson,
Sigurður Thoroddsen.

1. gr.

Í stað „65000 kr.“ í 1. gr. laga nr. 40/1941 komi: 300000 kr.

2. gr.

Á eftir 1. gr. laga nr. 12/1935 bætist ný grein, er orðist svo:

Iðnláanasjóði er heimilt að taka lán, með útgáfu handhafavaxtabréfa eða á annan hátt, með samþykki ráðherra, og má hann jafnan skulda samtals allt að þreföldum höfuðstól þeim, er hann hefur á hverjum tíma. Lánin skulu tryggð með eignum sjóðsins og ábyrgð ríkissjóðs.

3. gr.

Síðari málslíður 4. gr. sömu laga („Lánin má ekki“ o. s. frv.) falli burt.

4. gr.

5. gr. sömu laga orðist þannig:

Beiðnir um lán úr iðnláanasjóði skulu vera skriflegar, og fylgi þeim:

- Ítarleg umsögn um það, hvernig verja eigi lánsupphæðinni, hvaða vélar á að kaupa og kaupverð þeirra, hvar þær eigi að setja niður og til hvers þær skuli nota.
- Efnahagsreikningur lánbeiðanda og enn fremur rekstrarreikningur síðasta árs, ef um eldra fyrirtæki er að ræða.
- Upplýsingar um aldur, menntun, iðnréttindi og iðnstarfsaldur lánbeiðanda.
- Aðrar upplýsingar, sem lánbeiðandi telur máli skipta eða sjóðurinn kann að óska eftir.

5. gr.

2.—3. málsl. 6. gr. sömu laga orðist svo: Ekkert lán má þó vera hærra en sem nemur $\frac{1}{5}$ — einum fimmtra hluta — þess fjármagns, sem sjóðurinn getur haft til umráða til útlána á árinu, þegar lántökuheimild hans er meðtalín.

6. gr.

8. gr. sömu laga orðist svo:

Lánstíminn er allt að 15 árum. Lánin má veita afborgunarlaust 2 fyrstu árin, en eftir það afborgist þau með jöfnum afborgunum. Atvinnumálaráðherra ákveður vaxtafót lánanna.

7. gr.

9. gr. sömu laga breytist þannig, að á eftir orðinu „stjórn“ í síðasta málslíð komi: og rekstur.

8. gr.

11. gr. sömu laga falli burt, röð síðari greina breytist samkvæmt því.

9. gr.

Með lögum þessum falla úr gildi 2., 5. og 6. gr. 1. nr. 40 27. júní 1941.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

11. gr.

Pá er lög þessi hafa hlutið staðfestingu, skal fella meginmál þeirra, ásamt meginmáli laga nr. 40 27. júní 1941 inn i lög nr. 12 9. jan. 1935, um iðnláanasjóð, og gefa þau út svo breytt.

Greinargerð.

Frv. þetta er flutt eftir ósk iðnaðarmanna. Fé það, sem sjóðurinn hefur yfir að ráða, svarar engan veginn til þess verkefnis, sem honum er ætlað að inna af hendi. Auk þess eru önnur ákvæði i lögnum, sem nauðsynlegt er að breyta.

Skýringar á breytingunum í aðalatriðum fara hér á eftir.

Um 1. gr.

Með því að framlag rikisins til sjóðsins hefur haldizt óbreytt síðan 1942, þrátt fyrir hinum gifurlegu verðlagsbreytingar síðustu ára, ætti ekki að þykja óeðlilegt, að farið væri fram á, að framlagið hækkaði nú úr 65000 kr. í 300 þús. krónur.

Um 2. gr.

Sjóðurinn hefur sem stendur heimild til þess að gefa út vaxtabréf, sem nemir tvöföldum höfuðstól. Heimild þessa hefur ekki þurft að nota, af því að lán sjóðsins eru svo lág, að þau koma fáum að gagni. Með breytingu þeirri, sem ráðgerð er í 5. gr. þessa frv., breytist þetta allverulega, og má þá búast við aukinni eftirspurn eftir lánum. Til þess að mæta henni, er lagt til, að vaxtabréfaútgáfan megi nema allt að þreföldum höfuðstól sjóðsins.

Ábyrgð rikisins ætti ekki að verða hættuleg þrátt fyrir þessa hækkun, þar sem fjórði hluti útlánanna er jafnan eigið fé sjóðsins.

Um 3. gr.

Ef sjóðurinn verður efldur svo sem hér er ráðgert, verður að telja ákvæði það, sem hér er fellt niður, óþarf, enda naumast viðeigandi í lögum sjálfstæðrar lánsstofnunar. Sjóðnum er ætlað að veita iðnaðinum hagkvæmari lán en hann á aðgang að annars staðar, og hafi sjóðurinn yfir nægu fé að ráða, er ekki ástæða til þess að meina mönnum að breyta óhagstæðum lánum í hagstæðari.

Um 4. gr.

Ekki verulegar breytingar, aðeins einfaldara form.

Um 5. gr.

Í lögum sjóðsins er ákvæði um, að einstakt lán megi ekki vera hærra en $\frac{1}{5}$ nettótekna hans. Hefur því ekki verið unnt að veita hærri lán en 15000 kr., en eins og verðlagi er nú háttáð, má telja, að sú lánsupphæð komi fáum að gagni.

Rétt þykir að breyta þessu ákvæði þannig, að lána megi mest í einn stað $\frac{1}{5}$ af handbæru fé sjóðsins undanfarið ár.

Um 6. gr.

Eðlilegast er, að ráðherra ákveði útlánsvexti sjóðsins, og verður það að sjálfssögðu gert með hliðsjón af vöxtum þeim, sem sjóðurinn þarf á hverjum tíma að greiða af vaxtabréfum sínum. Að þessu lýtur breyting sú, sem greinin fjallar um.

Um 7. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 8. gr.

Það kemur sér afar illa, að sjóðnum skuli bannað að lána nýjum fyrirtækjum. Oftast er lánaþörfin mest í byrjun, og verður að telja það mikilvantraust á þá, sem ráða lánveitingunum, að treysta þeim ekki til þess að gera sér grein fyrir, hvað sé heilbrigður rekstur. Ákvæðið mun og vera a. m. k. mjög sjaldgæft í lögum lánsstofnana. Er því lagt til, að það sé fellt niður.